

Корчака Є.О.,
студентка 6 курсу, 1 групи, Інституту
прокуратури та кримінальної юстиції
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

ВПЛИВ КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ НА РІВЕНЬ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

Ключові слова: злочинність, карантинні обмеження, коронавірус, запобігання злочинності.

Анотація. У тезах проаналізовано причини погіршення криміногенної ситуації в країні. Визначено рівень злочинності за період пандемії.

Аннотация. В тезисах проанализированы причины ухудшения криминальной ситуации в стране. Определен уровень преступности за период пандемии.

Ключевые слова: преступность, карантин, коронавирус, предотвращения преступности.

Summary. The abstracts analyze the reasons for the deterioration of the criminogenic situation in the country. The crime rate for the pandemic period has been determined.

Keywords: crime, quarantine, coronavirus, crime prevention.

Із початку введення карантинних обмежень почало загострюватись криміногенне становище. То чому крива ескалації насилля пішла вгору? Як форми прояву «карантинного спалаху» вплинули на рівень злочинності по всіх регіонах України? Із розвитком новітніх технологій в інтернеті поширюється різного роду діяльність, особливого розвитку зазнала кіберзлочинність, яка активно

процвітає. За сферою злочинних проявів особливе місце посідають злочини у сферах захисту інформації, використання комп'ютерів, систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку [5, с. 17]. Постіндустріальна стадія розвитку людства вимагає переосмислення й уточнення багатьох положень кримінологічної теорії, перегляду традиційних підходів до боротьби зі злочинністю. На сучасному етапі кримінологія проходить етап формування нової парадигми, зміни наукового світогляду, генерування ідей та упродовження інновацій [8, 169].

Керівництво Європолу вважає, що більш загальними факторами, які змінюють «розширення» та «насиченість» певних видів злочинності в даному випадку, виступають зростання попиту на певні товари, зниження мобільності громадян, перебування більшості людей вдома, обмеження суспільного життя й посилення тривоги та страхів на тлі пандемії [1]. Динаміка злочинності на протязі останніх років характеризується хвилеподібними коливаннями, які чітко показують виражену тенденцію до зростання злочинності на території нашої держави. Висока складність соціальних систем є безумовною ознакою нелінійності законів залежності станів таких систем від певних зовнішніх та внутрішніх факторів [6].

Постіндустріальна стадія розвитку людства вимагає переосмислення й уточнення багатьох положень кримінологічної теорії, перегляду традиційних підходів до боротьби зі злочинністю. На сучасному етапі кримінологія проходить етап формування нової парадигми, зміни наукового світогляду, генерування ідей та упродовження інновацій [5, 169]. Методологічною основою дослідження є твердження, що людський потенціал формується на основі стосунків усередині груп людей, які об'єднуються через спільні інтереси та підтримують неформальні контакти з метою взаємної вигоди та допомоги. Людський потенціал нерозривно пов'язаний з інституційними формаціями, буквально сформованими ними [7].

У первісних відомостях стосовно коронавірусу головна увага приділялася в основному економічним детермінантам злочинності: обмеження часу роботи, тимчасові відпустки (часто без грошового утримання), закриття підприємств та звільнення працівників. Найбільш яскравий приклад такого становища відбувся у

середині квітня в Південно-Африканській Республіці, коли люди, залишившись без роботи у зв'язку з карантинном і не маючи необхідних коштів для існування, почали стихійно збиратися в групи, навіть у кількості до 300 людей, та «вдиралися» в закриті магазини й виносили звідти все, що могли побачити [2].

Виділяються злочини, пов'язані з використанням значного зростання попиту на товари та засоби гігієни, пов'язані зі спалахом COVID-19, різні прояви кіберзлочинності й інші шахрайські схеми злочинного заволодіння майном громадян та організацій. Простежується певне «пожвавлення» телефонного шахрайства, спроби обманного викрадення грошей у громадян, проникнення в особисті приміщення з метою крадіжки, розбою, грабежу.

Щодо «перспективних» злочинів – ще на мінімальному рівні, але вже вказується на можливі зміни в організації незаконного обігу наркотиків. Вважається, що ці події, ймовірно, змінять динаміку попиту та пропозиції, що, в свою чергу, може впливати на нелегальні канали постачання, виробництво такої продукції, її ціни тощо. Потребують ретельного моніторингу й істотні зміни, які можуть відбуватися в процесах нелегальної міграції, в контрабанді товарів і послуг, інших протиправних порушень міждержавних кордонів та ін. За даними «Deutsche Welle», німецькі фахівці вже сьогодні прогнозують вірогідний розвиток екстремістами біологічної зброї, враховуючи, що ці події показали безпорадність людства перед ними [3].

За повідомленням прокуратури Київської області протягом січня–вересня 2020 року обліковано на 1,7% більше кримінальних правопорушень, ніж у січні–вересні 2019 року. У загальній кількості злочинів 50,4% становили злочини проти власності. Протягом січня–вересня 2020 року обліковано 75 умисних тяжких тілесних ушкоджень (на 17,6% менше, ніж у січні–вересні 2019 року), 61 очевидне умисне вбивство і замах на вбивство (на 10,3% менше, ніж у січні–вересні 2019 року). Порівняно із січнем–вереснем 2019 року кількість шахрайств (1321 випадок) [4]. Слушною є пропозиція впровадження безконтактних адміністративних послуг, при яких виключено прямий контакт між заявником і чиновником, який надає довідку чи приймає якесь рішення. В Україні запроваджено низку електронних сервісів, зокрема: доступ до державних

реєстрів, державна реєстрація актів цивільного стану, державні закупівлі та тендери, прийом громадян за допомогою відео зв'язку, інформаційні системи, електронний суд, повсякденне використання цифрового підпису [9].

Так, у цілому ця інформація багато в чому є корисною вже самою спробою виділити певні види конкретних злочинів. Крім того, це дає змогу, поруч із суто правоохоронною діяльністю, почати здійснювати й певні профілактичні заходи, попереджаючи через різні соціальні канали зв'язку про такі та подібні спроби злочинних проявів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Стрельцов Є., Стрельцов Л. Коронавірус і кримінальне право: парадоксальність чи доречність їх спільного аналізу. Lexiform : веб-сайт. 2020. URL: <https://lexinform.com.ua/dumka-eksperta/koronavirusna-ta-postkoronavirusna-zlochynnist-pervisni-karantynni-pry-pushhennya/> (дата звернення: 12.11.2020).
2. Рэкет и массовые беспорядки: как проходит карантин в ЮАР. Kriminal.tv: веб-сайт. URL: https://kriminal.tv/news/reket_i_massovye_besporjadki_kak_prohodit_karantin_v_juar_video.html
3. Стрельцов Є., Стрельцов Л. Коронавірусна та посткоронавірусна злочинність: первісні карантинні припущення. Lexiform : веб-сайт. 2020. URL: <https://lexinform.com.ua/dumka-eksperta/koronavirusna-ta-postkoronavirusna-zlochynnist-pervisni-karantynni-pry-pushhennya/>
4. Головне управління статистики в Київській області. Соціально-економічне становище Київської області за січень–вересень 2020 року. URL: <http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/content/p.php3?c=1509&lang=1>
5. Головкин Б. М. Види злочинності // Журнал Східноєвропейського права. 2015. № 18. С. 14-21. URL: http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2015/08/golovkin_18.pdf
6. Robotization of manufacturing process: economic and social problems and legal ways of their solution / O. E. Kostyuchenko, T. V. Kolesnik, Z. V. Bilous, O. V. Tavolzhanskyi // Financial and credit activity: problems of theory and practice. – 2019. – Vol. 3, is. 30. – P. 454-462.

7. Tsytko, Victoria, Kateryna I. Aliksieieva, Iryna A. Venger, Oleksii V. Tavolzhanskyi, Nataliya I. Galunets, & Alona V. Klyuchnik. « Information Policy of the Enterprise as the Basis for the Reproduction of Human Potential in the Structure of Public Social Interaction.» Journal of Advanced Research in Law and Economics [Online], 10.6 (2019): 1664-1672. Web. 6 Nov. 2020

8. Головкін Б.М. Теперішнє і майбутнє кримінології //Проблеми законності. Харків : Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого. 2020. № 149. С. 168- 184. URL: <http://plaw.nlu.edu.ua/article/view/200724/205532>

9. Таволжанський О.В. Цифровізація публічних послуг як основний інструмент протидії корупції. *Запобігання корупції в приватному секторі*. 2020. С. 134-136.

Науковий керівник: к.ю.н., доц. О.В. Таволжанський

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

ЗЛОЧИНЦІ І ЖЕРТВИ ЗЛОЧИНІВ

*XX Всеукраїнська наукова конференція з кримінології
для студентів, аспірантів та молодих вчених*

м. Харків, 16 листопада 2020 р.

Харків
«Юрайт»
2020

Редакційна колегія:
д-р юрид. наук, проф. А. П. Гетьман;
д-р юрид. наук, проф. Б. М. Головкін;
к.ю.н., доц. С. Ю. Лукашевич;
к.ю.н., доц. О. В. Таволжанський;
к.ю.н. К. С. Остапко

Злочинці і жертви злочинів : матеріали XX Всеукр. наук. конф.
З 68 з кримінології для студентів, аспірантів та молодих вчених,
м. Харків, 16 лист. 2020 р. / Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудро-
го; за ред. проф. А. П. Гетьмана і проф. Б. М. Головкіна. – Харків :
Юрайт, 2020. – 792 с.
ISBN 978-966-2740-95-0

ISBN 978-966-2740-95-0

УДК 343.9-058.55
© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2020
© «Юрайт», оформлення, 2020

Дорогі друзі!

Вітаю Вас з початком роботи **XX Всеукраїнської наукової конференції з кримінології для студентів, аспірантів та молодих вчених «ЗЛОЧИНЦІ І ЖЕРТВИ ЗЛОЧИНІВ»**, що сьогодні проходить в он-лайн форматі.

Тривалий час органи правопорядку та суди не приділяють належної уваги вивченню особи злочинця під час розслідування кримінальних правопорушень і недостатньо враховують соціальні та психологічні якості і властивості винних при призначенні покарання або вирішенні питання про звільнення від відбування покарання з випробуванням. Між тим, умови формування особистості злочинця, психофізіологічні особливості та індивідуально-психологічні якості злочинців мають вагомое значення для пізнання мотивації злочинної поведінки, характеру і спрямованості злочинних посягань.

Сучасні досягнення молекулярної біології та генетики, нейропсихології, соціальної психології змінюють традиційні уявлення про особу злочинця та її особистість у кримінології. За результатами дослідження науковців з Університетського коледжу Лондона, площа поверхні кори головного мозку у насильницьких злочинців менша й тонша, ніж у звичайних людей. Це ускладнює їхню соціальну адаптацію і сприяє проявам агресії та свавілля.

Крім того, активно дискутується питання про психологію поведінки особи у складі злочинної групи, особливості прийняття та виконання колективних рішень про вчинення злочину, а також значення розладів психіки у вольовій регуляції людської поведінки.

Намітилися певні зрушення у державній політиці поводження із жертвами злочинів після затвердження Національної стратегії у сфері прав людини від 25.08.2015 № 501/2015 та Концепції державної соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2020 р. від 07.10.2015 р. У зазначених нормативно-правових актах держава вперше передбачила організаційно-правовий механізм захисту жертв домашнього і гендерно зумовленого насильства, жертв торгівлі людьми, рабства і катування. Разом з тим, досі залишається не ратифікована Європейська конвенція про відшкоду-